

“ALLE PARTIJEN GELOVEN IN DE KRACHT VAN SPORT”

ROELOF JAN VOCHTELOO

Coördinator Fieke de Goede over Rotterdam Sport op Maat

“Achter de
schermen
hebben we een
netwerkgorganisatie
ingericht om die
sportvragen zo
goed mogelijk
te kunnen
beantwoorden”

Op duurzame wijze de sportparticipatie verhogen van mensen met een beperking. Dát is het doel van Rotterdam Sport op Maat. Hiermee zet de netwerkorganisatie in op het verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid van de doelgroep, het vergroten van diens sociale kring, zelfredzaamheid en talentontwikkeling. Rotterdam Sport op Maat is het schoolvoorbeeld van een samenwerking waarin het ondanks veel verschillende belangen gelukt is om een breed draagvlak te creëren.

Fieke de Goede is namens Rotterdam Sportsupport coördinator van Rotterdam Sport op Maat (RSOM). “Voor de buitenwereld is RSOM het servicepunt waar men terecht kan met vragen over sporten voor mensen met een beperking”, zo legt ze uit. “Achter de schermen hebben we een netwerkorganisatie ingericht om die sportvragen zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden. Tegelijkertijd zetten we deze vragen in ter verbetering van het sportaanbod voor mensen met een beperking. Zo koppelen we vraag en aanbod en gaan we dus niet lukraak aan de slag.”

In het RSOM-netwerk zijn acht organisaties verenigd, elk vanuit hun eigen kennis en expertise. Zo werkt Revalidatiecentrum Rijndam intensief samen met de doelgroep, terwijl een organisatie als MEE Rotterdam Rijnmond kennis van sport heeft en gerichte sportactiviteiten

implementeert (zie kader MEE Rotterdam Rijnmond). De rol van De Goede namens Rotterdam Sportsupport is tweeledig. “Ik coördineer het servicepunt en zorg dus dat de vragen op de juiste plek komen. Maar ik zorg er ook voor dat de partners hun activiteiten met elkaar afstemmen.”

De samenwerkende organisaties ramen dat maar liefst één op de tien inwoners van Rotterdam een beperking heeft. Daarvan uitgaande bestaat de RSOM-doelgroep dus uit zo’n 60.000 mensen, die het hele jaar via telefoon, e-mail of de website bij het servicepunt terecht kunnen of rechtstreeks kunnen aankloppen bij een partnerorganisatie. De Goede: “Men moet dan natuurlijk wel weten dat wij bestaan en dat gaat niet vanzelf. De partners besteden allemaal intern aandacht aan RSOM, zodat zo veel mogelijk medewerkers weten dat de cliënten, leerlingen en bewoners specifieke hulp kunnen krijgen bij hun

sportvraag. Sinds eind 2011 hebben we zo’n 2.000 sportvragen behandeld en dat mogen er nog veel meer worden.”

Rotterdam Sport op Maat-week

Naast de reguliere werkzaamheden voert RSOM elk jaar een aantal acties uit om sport voor mensen met een beperking én het servicepunt in de spotlights te zetten. Meest in het oog springende activiteit is de RSOM-dag op Sportplaza Zuiderpark, inmiddels vier keer georganiseerd in samenwerking met Thuis Op Straat Zuiderpark. Dit jaar is de dag voor het eerst getransformeerd tot een heuse RSOM-week. Van 17 tot en met 24 september boden RSOM, Thuis Op Straat Zuiderpark en de Dirk Kuyt Foundation een programma aan, dat bestond uit vier centrale onderdelen: de kick-off van het evenement, gedurende de hele week openbare clinics op diverse locaties, een inspiratie- en netwerkbijeen-

Samenwerkende partners Rotterdam Sport op Maat

- » Dienst Sport en Cultuur, gemeente Rotterdam;
- » Rotterdam Sportsupport;
- » MEE Rotterdam Rijnmond;
- » Pameijer;
- » Revalidatiecentrum Rijndam;
- » Rotterdam Topsport;
- » NOC*NSF;
- » Kenniscentrum Sport (voorheen Onbeperkt Sportief).

komt voor sportverenigingen en partners én de sportdag op Sportplaza Zuiderpark. De Goede: "Dankzij deze RSOM-week en andere activiteiten komen de inwoners met een beperking, maar ook hun omgeving, in aanraking met de vele beweegmogelijkheden die de stad biedt. Tegelijkertijd krijgen ook de medewerkers van de verschillende netwerkpartners hier weer nieuwe energie van."

“Sinds eind 2011 hebben we zo’n 2.000 sportvragen behandeld en dat mogen er nog veel meer worden”

Financiering en resultaten

"De gemeente Rotterdam kiest er duidelijk voor het sportklimaat voor mensen met een beperking te verbeteren en is dan ook de grootste financier van RSOM. Maar ook de betrokken organisaties investeren tijd en soms ook middelen om de samenwerking mogelijk te maken", zo licht De Goede toe. De geslaagde krachtenbundeling maakt De Goede trots, net als de bijbehorende geboekte resultaten. "Vanaf de start heeft RSOM namelijk elk jaar meer mensen bereikt en kunnen helpen bij het vinden van een passende sport (zie kader Resultaten RSOM). "Ook het sportaanbod is enorm gegroeid de afgelopen jaren. Dit is voor ons het teken dat de samenwerking werkt."

Op de vraag hoe je nou bij de diverse samenwerkingspartners draagvlak creëert voor die krachtenbundeling antwoordt De Goede: "De visie is gezamenlijk opgesteld en daardoor voor iedereen herkenbaar. Elk jaar bespreken we of iedereen zich hier nog steeds in herkent. Voor de een is sport meer een middel voor talentontwikkeling, voor de ander staat het verbeteren van de

Sportief Capelle

Hilke van der Pols is Sport & Beweegmakelaar bij Sportief Capelle, het Sportbedrijf uit Capelle aan den IJssel dat sinds 2010 het gemeentelijke sportbeleid uitvoert. Met de afdelingen Accommodatie/Verhuur en Sport & Bewegen heeft Sportief Capelle het doel om zo veel mogelijk Capellenaren in beweging te krijgen en te houden.

Wat doet Sportief Capelle voor mensen met een beperking?

"Wij proberen om voor deze doelgroep voldoende passende sport- en beweegmogelijkheden te creëren. Zo kijken we of er binnen verenigingen mogelijkheden zijn om mensen met een beperking te verwelkomen. Dat die mogelijkheden er zijn blijkt uit bijvoorbeeld het G-korfbal van KCC, het G-voetbal van CVW Zwervers, het onlangs gestarte G-badminton van BC Schollebaar en het aangepast zwemmen van ACZ. Daarnaast informeren en begeleiden wij Capelse inwoners naar het lokale en regionale aanbod. Hierbij werken wij nauw samen met de verschillende organisaties die deze doelgroepen in beeld hebben, zoals Pameijer, ASVZ, SportMEE en de scholen voor speciaal onderwijs."

Op welke manier is Sportief Capelle aangehaakt bij Rotterdam Sport op Maat?

"In de jaren 2012 en 2013 organiseerden wij zelf een sportdag in Capelle, maar bij zo'n specifieke doelgroep merk je dat de spoeling erg dun is wat aantallen betreft. Daarnaast is ook een aantal onderdelen stadsgrensoverstijgend en regionaal georganiseerd. Mensen die in Capelle wonen hebben bijvoorbeeld dagbesteding in Rotterdam of Barendrecht, of andersom. Dan is het beter om krachten te bundelen en aan te sluiten bij initiatieven, waarmee je op grotere schaal kunt werken. Door kennis te delen en gebruik te maken van elkaars netwerk ben je krachtiger. In 2014 en 2015 zijn wij daarom ook aangesloten bij de Rotterdam Sport op Maat-dag. Bij deze edities zijn sportaanbieders uit Capelle aan den IJssel bij de RSOM-dag aanwezig geweest. Ook zijn er vorig jaar in de week voorafgaande aan de RSOM-dag diverse sportclinics gegeven op de Capelse basisscholen voor speciaal onderwijs."

Welke verbeterpunten in de samenwerking kunt u noemen?

"Wat de oude opzet van de RSOM-dag betreft was het goed om te laten zien wat er in Capelle aan aanbod is. Anderzijds bood de RSOM-dag ook voor Capellenaren een mooie gelegenheid om kennis te maken met het regionale aanbod. Hoeveel Capelle-

naren er daadwerkelijk naar de RSOM-dag geweest zijn weten we niet, dus monitoring zou sowieso een verbeterpunt zijn. Daarnaast bleek uit signalen dat de afstand en het vervoer naar Rotterdam nog beperkende factoren waren. Daarom zetten

wij dit jaar ook niet meer in op één centrale dag in Rotterdam, maar focussen we ons vanuit de opgezette samenwerking op het actief presenteren van de verenigingen bij de verschillende organisaties en vindplaatsen van de doelgroep in Capelle aan den IJssel zelf. De samenwerking met RSOM bestaat nu nog uit het gezamenlijk organiseren van de Sport op Maat-week, maar het zou goed zijn in de toekomst de samenwerking te intensiveren."

MEE Rotterdam Rijnmond

Eén van de kernpartners van Rotterdam Sport op Maat is MEE Rotterdam Rijnmond, dat mensen met een beperking ondersteunt om mee te doen in de maatschappij. Sportconsulent Ed Hagers: “MEE is een landelijke organisatie en Rotterdam Rijnmond heeft als enige een SportMEE-afdeling, die qua omvang en organisatiestructuur uniek is. Met zes sportconsulenten bieden wij mensen met een beperking individuele ondersteuning bij het vinden van een geschikte beweeg- of sportmogelijkheid in de gemeente.”

De ervaring leert Hagers dat deze doelgroep vaak wel zou willen bewegen, maar het moeilijk vindt om dit echt op te pakken en de weg te vinden. “Wij gaan op bezoek bij mensen en proberen te achterhalen wat zij belangrijk vinden. Wil iemand meer voor zichzelf bewegen, één keer per week aan een beweeggroep in de wijk meedoen of intensief gaan sporten? Zodra we weten wat iemands vraag is proberen wij daar geschikt en passend aanbod bij te vinden of te creëren. We stimuleren en laten zien dat – met name bij kinderen – persoonlijke ontwikkeling van groot belang is. Leren zwemmen, aandacht voor weerbaarheid en vertrouwen en motorisch leren vormen een rode draad in onze advisering. Sport en bewegen vormen dan het middel.” Het uitgebreide netwerk vormt volgens Hagers de grote kracht van SportMEE. “Wij hebben contact met sportverenigingen, zorg-, welzijns- en onderwijsinstellingen en de gemeente. In Rotterdam, maar ook in de randgemeenten. Zo werken we ook samen met bijvoorbeeld Sportief Capelle. Ook de andere maatschappelijk werkers van MEE kunnen mensen met een vraag over sport en vrijetijdsbesteding naar ons doorverwijzen.”

SportMEE heeft in 2015 zo'n 700 mensen bediend en daarvan is 78 procent structureel blijven bewegen. “Uit de terugkoppeling van bijvoorbeeld de praktijkondersteuners van IZER (zie kader IZER) blijkt dat mensen met diabetes hun waarden zien verbeteren door het sporten of in ieder geval niet achteruit zien gaan. En een interventie bij twee kinderen met een licht verstandelijke beperking voorkwam een paar uithuisplaatsingen. Als je eens wist welke schade en kosten daarmee voorkomen worden.”

Over de toegevoegde waarde van Rotterdam Sport op Maat (RSOM) zegt Hagers: “RSOM heeft een groot netwerk en bereik, waar SportMEE zijn rol in kan spelen. Vooral tijdens en rondom de RSOM-week is er veel actie vanuit die hoek, maar het grootste deel van de aanvragen

komt nog altijd uit ons eigen netwerk. Je moet RSOM zien als een extra tool om bij ons terecht te komen. Al met al hebben we het in Rotterdam goed georganiseerd.”

gezondheid bovenaan. Maar alle partijen geloven in de kracht van sport.” Per jaar wordt besproken wat hoog op de agenda staat bij de diverse organisaties. Zitten daar gemeenschappelijke delers bij, dan gaan ze hier gezamenlijk mee aan de slag, maar niet iedereen hoeft telkens overal aan mee te werken. “Zo zijn er ook acties in ons jaarplan waar maar één organisatie zich om bekommert. Omdat die actie dan wel bijdraagt aan onze hoofdambitie, worden wel alle partijen hierover geïnformeerd.”

Wat brengen de partijen nu gezamenlijk teweeg wat individueel niet lukt? Ook op die vraag heeft de RSOM-coördinator het

partijen als het gaat om het belang van sport en bewegen voor mensen met een beperking. “Verder leren we van elkaar en van onze eerdere ervaringen. Er is zo veel verschillende kennis en expertise in huis bij de diverse betrokken organisaties en personen. Door al deze invalshoeken bij elkaar te brengen wordt bijvoorbeeld het ontwikkelen van een nieuwe aanpak voor slecht bereikbare doelgroepen een mooie uitdaging in plaats van een *hell of a job*.”

Regionale samenwerking

Capelle aan den IJssel is één van de buurgemeenten van Rotterdam. Sinds 2014 is Sportief Capelle aangehaakt bij de Rotter-

antwoord paraat. “Als we allemaal weer onze eigen weg zouden gaan, zou het behandelen van de hulpvragen een stuk moeilijker worden. Met de gezamenlijke, integrale aanpak zijn we in staat om de Rotterdammer centraal te stellen in plaats van een organisatie. Het aantal hulpvragen is gegroeid en dat is niet voor niets”, aldus de coördinator, die ook constateert dat RSOM juist door de samenwerking sterk staat in onderhandelingen met andere

dam Sport op Maat-dag (zie kader Sportief Capelle). De Goede: “Sommige Rotterdammers gaan naar school, werk, sport of dagopvang in deze buurgemeente. Het zou zonde zijn geweest om allebei veel te investeren in een groot evenement binnen de eigen gemeentegrenzen, terwijl we dit samen efficiënter en grootser zouden kunnen aanpakken.”

Naast Sportief Capelle zijn er nog geen andere gemeenten of gemeentelijke or-

organisaties aangesloten bij RSOM, iets waar De Goede wel voor open staat. “Rotterdam heeft natuurlijk meer buurgemeenten waar Rotterdammers werken of sporten. En andersom. Het is een mooie uitdaging om aan te sluiten op zo veel mogelijk buren, zodat we bijvoorbeeld niet allemaal gaan proberen zitvolleybal op te zetten.”

Toekomst

RSOM draait nu vier jaar in de huidige vorm en momenteel wordt de visie voor de komende vier jaar opnieuw vastgesteld. “Eén van de zaken die we hebben geconcludeerd is dat er buiten RSOM om nog veel meer organisaties in Rotterdam zijn die op een of andere manier betrokken zijn bij het leven van iemand met een beperking. Het is dus tijd om de deuren open te gooien. Graag bundelen we de komende jaren ook met hen structureel de krachten ten behoeve van onze blijvende – en hopelijk gezamenlijke – ambitie.” Verder moeten de betrokken partijen zich volgens De Goede blijven inzetten om nog meer mensen met een beperking te bereiken en hen te stimuleren en begeleiden

richting structurele beweegactiviteiten. “We blijven erin geloven dat we vooral via deze organisaties het verschil kunnen maken. We zullen diensten ontwikkelen om hen meer te kunnen ondersteunen bij het kiezen voor sport en om sport – of de doorverwijzing ernaar – te implementeren binnen hun organisatie. Moet eerst nog beleidsmatig bepaald worden dat sport een middel kan zijn voor de groei van hun cliënten? Dan gaan we daarmee aan de slag. Heeft men inzicht nodig in welke sporten passen bij de doelgroep? Dan komen we daar bijvoorbeeld een voorlichting over geven.”

Dankwoord

Ja, De Goede heeft tot slot nog wel iets toe te voegen. Het betreft een dankwoord richting de huidige partners binnen Rotterdam Sport op Maat. “Het is mooi om te zien dat alle organisaties geloven in het gezamenlijke doel en dat ze daarvoor vernieuwend willen werken. Het is toch spannend om ineens heel veel te delen met andere organisaties, maar gelukkig krijgen ze daar iets voor terug. ■

“Vanaf de start heeft RSOM elk jaar meer mensen bereikt en kunnen helpen bij het vinden van een passende sport”

Resultaten Rotterdam Sport op Maat (tot en met 2015)

- » 100 sportaanbieders met aangepast aanbod in 40 sporttakken (=bijna verdubbeling);
- » 2.000 behandelde sportvragen;
- » 100 bijgeschoolde trainers/coaches;
- » 4.000 bezoekers van RSOM-evenementen.

IZER

Een van de nieuwste projecten dat onder andere met partners van RSOM is opgezet is Bewegen naar Beter, dat als doel heeft om chronisch zieken in beweging te krijgen en te houden. Op die manier moet niet alleen hun gezondheid verbeteren, maar dienen ook de zorgkosten naar beneden te gaan. In dit project participeren MEE Rotterdam Rijnmond, FysioHolland, Rotterdam Sportsupport en Integrale Zorggroep Eerstelijn Rijnmond (IZER). De Goede: “Het is geweldig om te zien dat binnen deze hele nieuwe doelgroep voor RSOM nu ook het balletje is gaan rollen. Meer en meer huisartsenpraktijken gaan hun chronisch zieke patiënten doorverwijzen naar sport en bewegen.”

Laura Buijs, beleidsadviseur bij IZER: “Wij zijn een vereniging van zo’n 200 huisartsen van circa 180 praktijken in de regio Rotterdam. IZER kijkt hoe we de zorg voor chronisch zieken – mensen met diabetes, hart- en vaatziekten of COPD- en astmklachten – en ouderen kunnen verbeteren. We maken afspraken met de zorgverzekeraar over de zorg die we leveren en die zorg proberen we met z’n allen zo goed mogelijk uit te voeren. Ook proberen we het netwerk van de huisartsen en praktijkondersteuners verder uit te breiden.”

IZER had al nauw contact met ketenpartners als diëtisten, podothe-

rapeuten en pedicures, maar voor patiënten met een beweeg- of sportvraag was er nog geen aanbod. IZER kwam in contact met Rotterdam Sportsupport, dat vertelde over de positieve ervaringen met onder andere sportconsulenten die werden opgedaan vanuit RSOM. Buijs: “Toen kwamen we op het idee om ook zo’n programma voor chronisch zieken op te zetten. In 2014 en 2015 hebben we pilots gedraaid en in 2016 is er na een gezamenlijke lobby bij MEE Rotterdam een sportconsulent aangesteld voor specifiek onze doelgroep. Inmiddels heet het programma Bewegen naar Beter en zijn ze eigenlijk een netwerkje binnen het brede RSOM-netwerk.” Deze sportconsulent heeft binnen een paar maanden al meer dan honderd aanmeldingen gehad, terwijl de verwachting was dat dit aantal pas na een jaar kon worden behaald. Het blijkt dus echt een gat in de markt te zijn en van Buijs zou er nog wel een sportconsulent bij mogen komen. “Dat is een wens voor de toekomst, maar allereerst hopen we dat de financiering van het programma van structurele aard zal zijn.”

